

CDC-UDC: la corda més tibada que mai

CiU debat, enmig d'una forta tensió entre Mas i Duran, l'estratègia immediata, amb una hipotètica entrada al govern espanyol a l'horitzó. Els enfrontaments, amb la governació d'Espanya de fons, en la convivència entre socis no són nous. Però, de l'oposició estant, ara són més agres. Una altra vegada es qüestiona el futur de la federació.

La nova confrontació entre Artur Mas i Josep Antoni Duran i Lleida és per a fixar quines condicions ha de posar CiU a l'hora d'accedir a participar en un govern espanyol.

Les conseqüències del 27-M dins el catalanisme són més dures que no semblava. Després de l'arrencada de la batalla interna a Esquerra per a redefinir l'estratègia, però sobretot els lideratges, del partit, aquesta setmana CiU ha viscut fortes tensions internes. Uns enfrontaments que no són nous i que s'han anat covant, bàsicament, amb els mateixos protagonistes des de 2001, quan un Jordi Pujol en retirada va triar Artur Mas i no Josep Antoni Duran i Lleida com a successor al capdavant de la nau nacionalista, que aleshores governava.

Novament, els dos socis de la federa-

ció, Convergència Democràtica i Unió Democràtica, s'han tornat a esbatussar de forma pública amb amenaces més o menys clares i serioses de posar fi al recorregut conjunt d'aquesta marca electoral, el projecte polític més potent del catalanisme aquests trenta anys darrers. Però ara, per primera vegada, airegen les discrepàncies sense ser al poder. I això fa que el joc sigui més perillós. CDC i UDC són dues formacions que fan camí plegades des del setembre de l'any 1978, quan el petit i històric partit que liderava el veterà Miquel Coll i Alentorn decidí de coalitzar-se amb el d'un Pujol en ascens, que s'alimentava de sectors

socialdemòcrates i liberals i feia seva la tradició d'un cert catalanisme popular, sense deixar d'integrar, però, l'alta burgesia catalana.

La raó de la darrera picabaralla entre socis, que ha obligat Pujol a intervenir a favor dels seus en veient l'actitud contundent de la cúpula d'Unió, ha estat motivada pels dubtes sobre l'estratègia a seguir a Madrid. Tant CDC com UDC treballen a hores d'ara amb un supòsit, que si bé és el més possible no és pas l'únic: parteixen de la base que Zapatero tomarà a vèncer, que no tindrà majoria absoluta i que, a més, els anirà a buscar perquè li garanteixin la governabilitat. Els uns i els altres veuen clar que la resposta ha de ser que sí, que cal entrar al joc de negociar amb el president espanyol. Tenir un paper determinant a Madrid és, ara per ara, la principal expectativa de CiU. Segons com acabi el debat intern i el paper que faci la federació a l'estat, definiran també el seu projecte de país, que sembla complicat de traçar, havent descartat la via sobiranista i vista la frustració que ha originat en àmplies capes de la societat catalana el marc autonòmic.

Hi ha qui pensa, dins CiU, que no han d'estar disposats a parlar solament amb el PSOE, sinó que caldrà fer-ho, si escau, amb Rajoy i el PP, que ja miren de refer ponts i cercar nous pactes del Majestic, mitjançant diversos acostaments a Duran. Però el demòcrata-cristià els ha deixat molt clar que la seva estratègia amb relació a Catalunya haurà de canviar un cent per cent si volen tornar a tenir CiU al costat per a governar Espanya.

Tanmateix, ara per ara, no és gens clar com s'encararà una hipotètica negociació amb Zapatero i el PSOE. Tots els sectors de la federació i la cúpula reconeixen que es fan urgents les posicions comunes i que no poden badar. I tothom pressiona per fer prevaler el seu criteri en un moment clau per al futur de CiU.

El primer punt de debat és si cal o no entrar al govern espanyol amb ministres, cosa que significa abandonar l'estratègia dels suports concrets al Congrés; el segon és en quines condicions es fa i quina mena de torna cal exigir de tot plegat a Catalunya; i el tercer, quins dirigents han de formar part del govern espanyol. En cap d'aquests punts no s'ha posat d'acord els uns i els altres.

Unió veu clar que ara és el moment idoni perquè el catalanisme participi

en la governació d'Espanya i que toca fer-ho als ministeris (en un document intern avalat per la direcció, l'ex-conseller Farreras va animar a demanar fins i tot una vice-presidència i una bona colla de càrrecs). Volen que el pacte tingui només abast espanyol i consideren que, si hi ha d'haver contrapartides a Catalunya, arribaran soles per la inèrcia que crearà el fet que CiU governi a Madrid i les contradiccions que es despertaran al PSC. A més, veuen clar que ha de ser Duran qui ocupi un ministeri.

Els dirigents d'Unió afirmen majoritàriament que la prioritat no és pactar amb el PP, cosa que fóra un error i un suïcidi polític no formant part del govern de Catalunya.

Asseguren que entrar al govern espanyol –possibilitat que Pujol sempre havia rebutjat, tot i que des de la força de governar Catalunya, però que hi ha sectors de CiU que defensen apel·lant a la trajectòria històrica del catalanisme abans de la Guerra Civil– no dependria de si Zapatero té majoria absoluta o no. Diuen que Zapatero ha assegurat a Unió que compta amb CiU i el PNB, tant si

té majoria absoluta com si no, perquè és l'única forma *eficaç* de resoldre l'encaix basc i català i posar fil a l'agulla per a resoldre el conflicte d'ETA. Però si hi ha promeses, segurament són del mateix estil de les que va fer Zapatero a final del 2003 –que aprovava l'Estatut que arribés del Parlament– o al gener de 2006 –assumint davant Mas que *desactivaria* el PSC si perdia les eleccions i que si la seva llista obtenia més vots no trobaria traves per a formar govern.

A tota l'estratègia ordida per Duran, CDC i Artur Mas hi posen entrebancs seriosos. Els convergents encara no han definit què han de fer ni com. Esperaran al consell nacional de la setmana que ve per començar a fer una proposta. Tenen pressa per deixar les coses clares com més aviat millor. De moment, han mirat de frenar l'ímpetu de Duran, que, a diferència de Mas, no afronta cap mena de debat intern o divisió a la cúpula de la seva formació. Potser Duran té darrere, i sense fissures, el seu partit, però Mas té més partit i darrere hi té Pujol, el *pare* de la federació i el referent fort per a la militància.

L'executiva de CDC és plural i hi ha representats des dels roquistes als sobiranistes, el sector socialdemòcrata i els històrics del pujolisme. Res a veure amb el monolític comitè de govern d'Unió, on és Duran qui marca el camí de forma indiscutida amb un lideratge fort des de l'any 1987. Expulsions a banda, els crítics, agrupats al Col·lectiu el Matí, han estat apartats dels òrgans de direcció.

El líder d'Unió ha presentat, doncs, un torcebraç en la pretensió de marcar en solitari la política d'aliances a Madrid. És clar que vol que la seva visió sigui compartida per CDC, però si no ho és vol fer prevaler el seu criteri. Vol assenyalar què i com s'ha de fer. I sobretot dirigir, si ve el moment, la negociació amb el PSOE, com va fer Mas amb l'Estatut, tancant-lo bo i sol amb Zapatero a la Moncloa aquell 21 de gener de 2006, d'esquena a Duran, en la seva gran oportunitat política.

Duran ha mirat d'aprofitar la seva fortalesa i l'ha combinada amb les ombres del lideratge de Mas, que ha fracassat ducs vegades en l'intent d'obtenir la presidència de la Generalitat, i és criticat

CRONOLOGIA DE LES RELACIONS CDC - UDC

Les tempestes d'una llarga relació

- **16 de gener de 1979.** CDC i UDC formalitzen un acord electoral per a les Corts Generals que significa el naixement formal de la coalició CiU. Sorgeixen les primeres desavinences a l'hora d'elaborar les llistes.
- **14 de novembre de 1979.** El consell nacional d'UDC acorda que els tres regidors a l'Ajuntament de Barcelona formin un grup municipal separat de CDC.
- **1 de febrer de 1980.** Les dues formacions signen el pacte per a les eleccions al Parlament de Catalunya i es reproduïxen les tensions per la designació dels primers noms de les llistes.
- **18 de maig de 1980.** UDC celebra un congrés extraordinari en què es percep que el partit s'haurà d'esforçar per consolidar l'ideari demòcrata-cristià com a element diferenciador de CDC.
- **11 de setembre de 1982.** Dins l'XI Congrés d'UDC es manifesten

obertament dues tendències al partit: l'encapçalada per Joan Rigol i Joaquim Xicoy, partidària de més cooperació organitzativa amb CDC, i l'altra, liderada per Josep A. Duran i Lleida, centrada a posar èmfasi en el fet diferencial del partit; aquesta segona opció resulta guanyadora en una votació. Duran, escollit president del comitè de govern, reafirma la voluntat de continuar el pacte amb CDC, però anuncia que no es tracta de discutir percentatges o participacions en les llistes, sinó de reforçar la presència d'Unió en la presa de decisions.

- **11 de desembre de 1983.** El debat de les relacions amb CDC torna a sorgir al XII Congrés Nacional d'UDC. Duran hi insisteix a augmentar el paper del partit dins la coalició, no sols per a discutir el nombre de conselleries sinó també per a aplicar la ideologia d'UDC en la forma de governar.

- **29 d'abril de 1984.** La victòria de CiU per majoria absoluta a les eleccions al Parlament de Catalunya permet a Jordi Pujol de consolidar-se com a líder indiscutible de CiU. El sector crític d'UDC vol aconseguir alguna conselleria, però Pujol prefereix incorporar al govern membres del sector més favorable a l'entesa amb CDC.
- **19 de desembre de 1985.** La substitució de Joan Rigol per Joaquim Ferrer, de CDC, com a conseller de Cultura origina un dels moments més tensos de la història de les relacions entre tots dos partits.
- **1987.** Josep A. Duran i Lleida i Joan Rigol arriben a un acord per dirigir plegats el partit. A partir d'aquest moment el lideratge de Duran es consolida i UDC augmenta les demandes de reconeixement dins la coalició.
- **29 d'octubre de 1989.** Després de la nova victòria del PSOE a les eleccions espanyoles, hi ha tensions entre

per sectors de la vella guàrdia o alguns altres que se senten menystinguts per l'entorn del líder.

La situació no té gran cosa a veure amb la primera batalla per la successió de Pujol i la voluntat d'imposar la tesi d'implicar-se a fons en la governació d'Espanya que va llançar de forma precipitada el 1992 Miquel Roca, aleshores secretari general de CDC i portaveu al Congrés.

Roca tenia Duran en contra i, a més, s'enfrontava a Pujol, president de la Generalitat, fundador de CDC i líder indiscutit també per les bases demòcrata-cristianes. A més, resulta que Roca, que va apostar per Mas i no per Duran com a successor a final dels 90, va desgastar Pujol amb crítiques a l'estatus que tenia UDC dins la coalició. A Duran l'havien potenciat Pujol i Roca, que hi veien una bona manera de jubilar la vella cúpula d'Unió, en guàrdia permanent davant CDC per a evitar *opes* no desitjades.

El darrer moviment de Roca va ser a favor de Duran i les seves tesis. Va presentar-li el llibre *Entre una Espanya i l'altra*, un assaig sobre l'actual moment

polític espanyol, en què el president d'Unió aposta sense embuts per formar part del govern espanyol.

En tot cas, en la nova polèmica el soci majoritari no té cap posició definida. Mas i els seus miraran que CDC no tanqui portes a res però sí que es decanti per posar alt a Zapatero el llistó de les condicions per ser al seu govern. No voldrien acceptar cap acord que no inclogués un compromís de desplaçar de la presidència de la Generalitat el socialista José Montilla i el tripartit i situar-hi Mas. Una possibilitat que difícilment acceptarà Zapatero i contra la qual el PSC, que aporta 21 escons dels 163 del PSOE, farà valer la seva autonomia, que ja li va permetre de fer un nou tripartit malgrat el PSOE i la Moncloa.

Algunes altres veus convergents apunten que ara tocaria revisar els acords de 2001 a la federació, que reservaven per a Unió el cap de llista a Madrid. Han començat un estira-i-arrotonsa per canviar el candidat, tot i que la idea no és compartida per la direcció. Ara bé, la cúpula de CDC tampoc no s'escarrassa a tallar un debat que debilita Duran. Els noms de convergents que, en àmbits més o

menys majoritaris, s'han posat damunt la taula per anar a Madrid són el de l'alcalde de Sant Cugat Lluís Recorder i els de Mas i Pujol i tot. Si fossin aquests dos últims, Duran es podria trobar obligat a transigir, tot i que ha aclarit que ell serà el candidat d'UDC a les generals. Sense amagar el malestar, ha deixat anar que si CDC ho vol també serà cap de files de CiU, amb què dona entenent que el pacte no és revisable i que pretendre-ho trencaria la federació.

En tot cas, fonts de CDC apunten que, si més no, tot plegat haurà servit per a "posar Duran a lloc i afuixar-li el ritme" i, a més, per a deixar clar a Madrid que Duran i Lleida tot sol no representa CiU, sinó que Convergència té molt a dir-hi, fins i tot més que Unió, "per més que s'accepti que el candidat dirigeixi i dissenyi la campanya". Duran sempre ha actuat a Madrid com si Mas i CDC fossin invisibles. Ha intentat, com abans ho havien fet amb més o menys gràcia els seus antecessors de CDC, controlar tots els espais d'influència de la federació. Ha posat el grup parlamentari al servei de la seva estratègia política i, ja en el terreny més anecdòtic, mai no ha assistit

Miquel Roca i Josep Antoni Duran i Lleida, sobretot perquè UDC vol un paper més actiu en el grup parlamentari a Madrid i es mostra en desacord amb la forma com el dirigeix Roca.

- **10 de març de 1990.** Al XVII Congrés Nacional d'UDC hi ha un enfrontament amb CDC, perquè Unió es queixa que la coalició adopta decisions sense debat ni consens interns. Aquesta polèmica es reproduceix al congrés següent, el juny de 1992.
- **6 de juny de 1993.** A partir de les eleccions generals, amb la pèrdua de la majoria absoluta per part del PSOE, Miquel Roca proposa l'entrada de CiU al govern de Madrid. A la vegada, Roca obre una crisi interna dins CDC en intentar forçar la successió de Jordi Pujol a favor seu, alhora que provoca un nou enfrontament amb UDC en oposar-se a la seva estratègia de creixement dins la coalició. Duran i Lleida aprofita el debat successor per a presentar, per primera vegada, les seves opcions a liderar CiU.
- **1996.** Una nova elit de dirigents

arriba als llocs de responsabilitat dins CDC, cosa que permet al partit de recuperar l'estabilitat. Com que Duran i Lleida havia aprofitat els mesos d'inestabilitat per a afermar el seu lideratge davant els nous dirigents de CDC, s'intensifiquen els enfrontaments entre tots dos partits.

- **17 d'octubre de 1999.** Les eleccions al Parlament són precedides d'una polèmica respecte a qui havia de ser el número dos de la llista per Barcelona. Artur Mas s'imposa a Duran i Lleida. De tota manera, la formació d'un nou govern a la Generalitat comporta, en ser nomenats consellers, un equilibri de forces entre els dos nous homes forts de CiU.
- **Febrer de 2001.** Duran i Lleida abandona la Generalitat quan Jordi Pujol nomena Artur Mas conseller en cap, cosa que el situa en la primera línia com a candidat a succeir Pujol.
- **31 de març de 2001.** CDC i UDC acorden les bases per formalitzar la federació de tots dos partits; l'acord és signat el 2 de desembre.

- **20 de febrer de 2005.** Amb motiu del referèndum per la Constitució Europea, Antoni Duran i Lleida obre una nova crisi dins la federació. Uns quants mesos abans de la consulta es mostra públicament favorable al sí, abans que CDC es defineixi.
- **21 de gener de 2006.** Artur Mas pacta el nou Estatut de Catalunya amb el president Rodríguez Zapatero, en una reunió a la Moncloa, mentre Duran i Lleida, aliè a la trobada, esquia a Vaquèira.

FONTS: EL TEMPS, web d'UDC i Joan B. Culla, *El pal de pallar*, CDC 1974-2000.

a cap acte públic de Mas a la capital espanyola. Sempre tenia alguna gestió o compromís per atendre.

La batussa entre CDC i UDC no és nova (cada vegada que fan llistes per les municipals la temperatura es dispara) i tampoc no és cap secret que fa anys que la relació Mas-Duran és tibant. Per això, malgrat les circumstàncies especialment adverses, pocs pensen que tot plegat pugui acabar en un trencament, que no afavoriria cap dels dos socis, ara que travessen el moment més difícil. Es vol moure debat per situar-se bé amb vista a la nova etapa política que s'ha obert a Catalunya i que podria obrir-se a Espanya.

Tanmateix, si bé ningú no veu que el trencament sigui ideal, en l'entorn de Mas i entre els sectors més sobiranistes i socialdemòcrates del partit es fa notar que separar-se d'Unió alteraria el mapa polític català i potser facilitaria als convergents els acords, no tan sols amb Esquerra, sinó sobretot amb el PSC i fins i tot amb ICV (un tabú, el dels ecosocialistes, que ja s'ha trencat després del 27-M a Girona, on han arribat a negociar de forma molt seriosa d'arrabassar, juntament amb ERC, l'alcaldia a la socialista Pagans). El trencament deixaria UDC mal situada d'entrada. Alguns afirmen que es llançaria als braços del PP i crearia una mena d'Unió del Poble Navarrès (la marca blanca del PP a Navarra). Dirigents de CDC asseguren convençuts que ja hi ha les sigles d'Unió Popular de Catalunya registrades al ministeri de l'Interior. No és cert. Els dirigents d'UDC, per contra, estan convençuts que en solitari tindrien un espai gens negligible, especialment a les espanyoles del març, les més difícils per a CDC.

En quatre anys, tants com en fa que Pujol va plegar, CiU ha perdut la Generalitat, l'Ajuntament de Tarragona i les diputacions de Lleida i Girona, a més d'una bona colla de consells comarcals i influència a Madrid. No ha desaparegut ni s'ha estavellat —les badades del tripartit li han estat una ajuda inestimable, com també la solidesa del seu espai i la solvència d'alguns dirigents—, però ha quedat en una posició de debilitat que l'obliga a jugar fort la carta de Madrid per recuperar terreny.

I el problema a Madrid és que, si no hi ha canvis, la carta la hi jugarà Duran

L'ex-president de la Generalitat, Jordi Pujol. Des que va deixar la primera línia política, la federació ha perdut la major part d'àmbits de govern que tenia.

i no pas Mas. Unió sempre ha aprofitat la seva autonomia per a marcar perfil en relació amb el soci gran i desmarcar-se'n quan ha calgut. A CDC, per exemple, va molestar molt fa tres anys que Duran anunciés, en plc debat intern a Convergència, que votarien sí a la Constitució Europea. Era clar: o CDC els seguia —obligava, per tant, Mas a aturar els Euroconvergens pel No, un dels sectors més crítics amb el líder d'Unió— o cadascú anava per la seva banda al referèndum.

Ara fa por que Duran torni a fer això mateix en una hipotètica negociació amb Zapatero i Alfredo Pérez Rubalcaba, amb qui té una bona relació política i personal. Per això es vol traslladar a la capital espanyola el missatge que no és Duran qui marca l'estratègia, sinó tota la federació.

La decisió serà difícil perquè per a Mas és molt galdós personalment l'escenari de Duran fent de ministre, el tripartit governant Catalunya i ell líder CiU amb l'únic paper de cap de l'oposició a la cambra catalana. El líder d'Unió entén que això és poc probable i intenta tranquil·litzar els socis amb el missatge que si s'entra al govern espanyol el tripartit tindrà els dies comptats. En canvi, des de la Moncloa asseguren que el tripartit no se'n ressentiria. I afegeixen que no impediria l'entrada de CiU al govern central perquè això desactivaria el seu paper opositor a Catalunya, sobretot ara que el punt clau de la legislatura, el desplegament de

l'Estatut, depèn de la voluntat política del govern espanyol.

La relació Mas-Duran ha estat freda i va ser nefasta a partir del pacte de l'Estatut, quan el líder d'Unió es va sentir traït per CDC, que va preferir tancar bo i sol l'acord amb Zapatero. La lluita per la successió de Pujol ja va deixar-hi ferides profundes. La darrera legislatura a Palau, Pujol va fer-los consellers tots dos: Mas era portaveu i conseller d'Economia i Duran conseller de Governació i Relacions Institucionals. Amb la batalla successòria perduda a principi de 2001, Duran va sortir del govern i Mas va passar a conseller en cap, un càrrec a mida per a projectar-lo cap a la presidència. Poc després se signava l'acord de federació de CiU. Mas va ser generós i, tot que a CDC afirmen que Unió té poc més de 3000 militants i ells superen els 40000, van donar a Duran grans nivells de poder i el lloc de cap de llista a Madrid. La previsió era, tal com recollia el *Full Informatiu* de CDC de la tardor de 2001, que el 2004 CDC i UDC formessin "una sola força política culminant el procés de federació". Les peripècies electorals han impedit de complir les previsions i els òrgans conjunts no han funcionat. I fins ara, quan la partida per jugar —potser— la darrera carta de poder dels propers anys és més crua que mai, entre dos socis amb unes relacions cada vegada més difícils.

Ferran Casas
Madrid